

अमुमेवार्थं भंग्यंतरेण दृढयति ॥ यस्मिन्निति ॥ यस्मिन्कर्मणि सर्वधर्मादयोऽसन्निविष्टा असंबद्धास्तन्मोपक्रमेत नारभेतैवेति शेषः एकैकफलकानेककर्मसंभवेऽपि यतो धर्मः स्यात्तदुपक्रमेत तदेव कुर्यान्नापरं कुतस्तत्राह ॥ द्वेष्यइति ॥ अर्थपरः धर्मविरुद्धकेवलार्थपरः कामात्मता धर्मविरुद्धकामपरता न प्रशस्ता गर्हिता राज्ञ इव ॥ ५८ ॥ यदेवमतो गुरुश्चेत्यादि ॥ गुरुरूपनेता धनुर्वेदाद्युपदेष्टा च ॥ सयत्कार्यं व्यादिशेत् ॥ तद्धर्ममवेक्ष्य पितृवचनकरणं धर्मइति ज्ञात्वा कोन कुर्यात् ॥ ५९ ॥ इमां सकलां संपूर्णानकर्तुं न शक्नोमि ॥ नियोगे प्रभुरिति शेषः ॥ मातुः स्वेन सह गमननिषेधायाह ॥ देव्याश्चेति ॥ भर्तृत्वात्स एवास्या गतिर्न तु पुत्रः ॥ स गतिः स धर्म इति पाठे तेन स गतिः समान

यस्मिंस्तु सर्वे स्युरसन्निविष्टा धर्मो यतः स्यात्तदुपक्रमेत ॥ द्वेष्यो भवत्यर्थपरो हिलोके कामात्मता खल्वतिन प्रशस्ता ॥ ५८ ॥ गुरुश्च राजा च पिता च वृद्धः क्रोधात्प्रहर्षादथवा पिकामात् ॥ यद्वादिशेत्कार्यमवेक्ष्य धर्मकं स्तन कुर्याद नृशंसवृत्तिः ॥ ५९ ॥ न तेन शक्नोमि पितुः प्रतिज्ञामिमानं कर्तुं सकलां यथावत् ॥ सत्यावयोस्तात गुरुर्नियोगे देव्याश्च भर्ता स गतिश्च धर्मः ॥ ६० ॥ तस्मिन्पुनर्जीवति धर्मराज इति शेषतः स्वेपथिर्वर्तमाने ॥ देवीमया सार्धमितोऽभिगच्छेत्कथं स्वदन्याविधवेव नारी ॥ ६१ ॥ सामानुमन्यस्ववनं व्रजंतं कुरुष्व नः स्वस्त्ययनानि देवि ॥ यथा समाप्ते पुनराव्रजेयं यथा हि सत्येन पुनर्ययातिः ॥ ६२ ॥ यशोऽहं केवलराज्यकारणान्न पृष्ठतः कर्तुमलं महोदयं ॥

अदीर्घकालेन तु देवि जीविते वृणोऽवरा मद्यमहीमधर्मतः ॥ ६३ ॥ गतिरेषा ॥ सः तच्छब्दस्य बुद्धिस्थ परामर्शकत्वात्तेन सहवास एवास्या धर्मः न तु मया सहवास इत्यर्थः ॥ ६० ॥ तदेवाह ॥ तस्मिन्निति ॥ स्वेपथि इष्टपुत्रं परित्यज्यापि सत्यं रक्षणीयमित्येवं रूपे सत्यमार्गे अन्येत्यस्य विवरणं विधवेति ॥ ६१ ॥ मा मामित्यर्थः ॥ पुनर्ययातिः स्वर्गमापेति शेषः ॥ ६२ ॥ केवलराज्यकारणात् धर्महीनराज्यहेतोः महोदयं महाफलं ॥ यशः प्राप्तमपि राज्यं त्यक्त्वा पितृवाक्यपालनं कृतवानित्येवं यशः पृष्ठतः कर्तुं नालं ॥ जीविते मनुष्यजीवनेऽदीर्घकालेऽल्पकालतया निश्चिते सति ॥ तदर्थमवरां अवरो प्रयोजनिकां महीमधर्मतः परमपुरुषार्थत्यागेन न तु वृणे इति संबंधः ॥ ६३ ॥